

først frem, naar de stilles lige med den private Manuduction og de private Seminarianstalter. Man besyfter dem i pecuniar Henseende; der betales meget Lidt af Eleverne for Underviisningen, og de betale aldeles Intet for Examen; hvorimod de private Dimittender, ja, endog de private Anstalter betale aparte for Examen. Det Sidste er idetmindste i mine Dine næsten utilbørligt, at Staten forlanger af private Anstalter et meget betydeligt Tilskud for at holde Examen og tillige af Privatisterne, paa samme Tid, som den bekoster saa Meget aarligt paa Statsseminarierne. Det forekommer mig næsten, at det Modsatte burde være Tilfældet; man burde betale de private Seminarier, fordi de i Skaffe, uden ellers nogen Udgift for Staten, et ikke ubetydeligt Antal af Lærere, som den har Brug for; det vilde være mere consequent ligeoverfor Statsseminarierne; men skal man fastholde det Princip, at det er det Føremste at hævde Statsseminarierne i deres Virksomhed efter de nu bestaaende Forhold, saa kan jeg vel forstaae, at man ikke kan gaae ind paa disse Anstalter. For mig stiller det sig saaledes, at hvad vi her skulle værne om, er hverken om Statsseminarier, private Seminarier eller Sligt, men vi skulle med Omhu værne om Hensynet til Almueunderviisningen; hvad der tjener Almueunderviisningen bedst, er det, vi skulle gaae ind paa, og jeg kan vel forstaae, at man kan stille sig meget forskjelligt til dette Forslag, eftersom man betragter en almindelig Examenscommission for at være gavnlig eller skadelig for Almueunderviisningen, men det er ogsaa det eneste Hensyn, der maa lede os til at stille os forskjelligt ligeoverfor dette Spørgsmaal. Den høitærede Minister ansøgte forleden Dag en anden Grund til ikke at oprette en almindelig Examenscommission, og det var den, at det vilde være forværreligt for de unge Mennesker at opholde sig nogle Dage her i Kjøbenhavn. Heldigvis har den ærede Minister ikke idag gjentaget denne Grund; jeg billiger den ikke. Det er ikke saa farligt, og man maa ikke troe, at man kan værne de Charakterer for Fristelse, som ere tilhøielige til at give efter for den; saadanne Mennesker due ikke til at sendes ud i Livet, de kunne sættes hen, hvor det skal være, de kunne under

alligevel, og Opholdet i Kjøbenhavn kan jo ganske vist, som den ærede Forslagsstiller bemærkede, blive meget kort; jeg antager ikke, at nogen Elev behøver at opholde sig mere end 3 Dage paa det Sted, hvor han skal examineres. Det var da ogsaa beklageligt for disse unge Mennesker, som man synes at ville stille dem; den ærede Forslagsstiller synes næsten at have Frygt for at lade dem høre hos Bønder — Folk, som de have levet sammen med fra Ungdommen af — og den høitærede Minister var bange for at lade dem komme til Kjøbstæderne; men hvor i Alverden skulle de da saa være? Jeg troer, at naar de have naaet den Alder og Udbannelse, at der kan være Tale om, at de kunne bestaae Skolelærereksamen, da maa Charakteren ogsaa være saaledes udviklet, at vi kunne stole paa, at vi kunne sende dem hen, hvor vi ville, uden at de lide Skade deraf. Men desuagtet — jeg har ikke Frygt for Kjøbenhavn i den Henseende og heller ikke for Kjøbenhavns Befolkning — skal jeg dog indrømme, at jeg ikke kan gaae ind paa det Forslag her, der gaaer ud paa at favorisere Kjøbenhavn. Det forekommer mig, at man overhovedet er for villig til at centralisere, at samle alt Muligt her. Jeg vilde betragte det som meget uheldigt, om man vilde forlade den tidligere fulgte Regel ved almindelige Skolelærereksaminer, at de afvejlende holdes paa forskjellige Steder i Riget, saaledes altsaa som nu paa 3 forskjellige Steder, det ene Aar paa eet og det andet Aar paa et andet Sted, men jeg kan gaae videre, hvis den høitærede Minister virkelig vil komme os imøde og hjælpe os til en rimelig og fornuftig Forandring; saa skulde jeg gjerne for mit Vedkommende komme den høitærede Ministers Anskuelse noget imøde, og jeg vil da sige, i hvilken Retning jeg kunde gaae, og hvorvidt jeg kunde gaae. Jeg kunde, naar vi fik en fast Examenscommission, gaae ind paa, at denne fortsatte sine Examinere paa 2 eller 3 forskjellige Steder i Riget, men jeg kunde ikke gaae ind paa, at det blev paa noget Seminarium. For at stille Seminarierne og de private Dimittender mere lige, maae de Første rykkes ud fra de vanlige Forhold, de maae føres hen paa et fremmed Sted, for den alle Examinanderne lige fremmede Examenscommission; det giver mere Lig-